

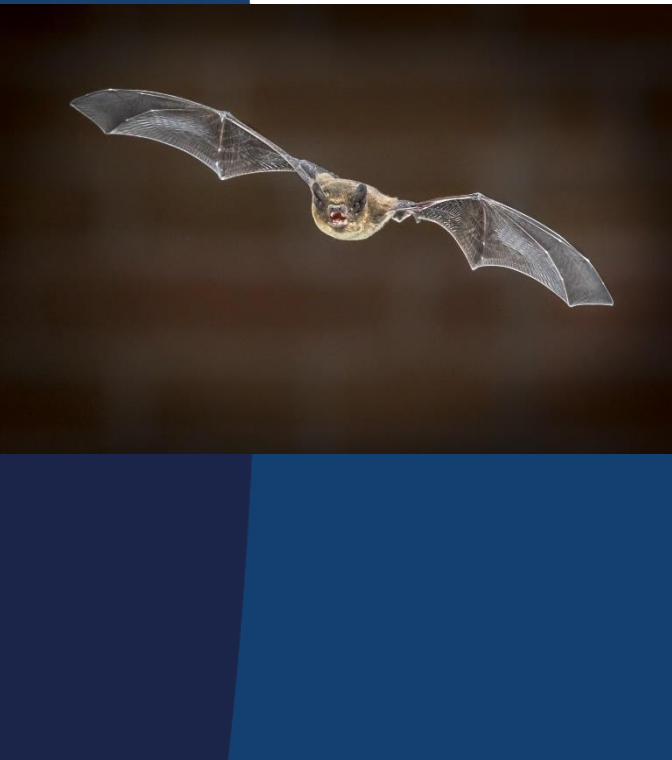

Nader onderzoek Veenoord

Huismus, gierzwaluw en vleermuizen

buro bakker adviesburo voor ecologie

Nader onderzoek Veenoord

Huismus, gierzwaluw en vleermuis

Opdrachtgever

Woonservice

Contactpersoon

Status

definitief

Datum

6 november 2019

Vrijgave

Inhoud

1 Inleiding	5	
1.1	Aanleiding	5
1.2	Wettelijk kader	5
1.3	Leeswijzer	6
2 Beschrijving project	7	
2.1	Ligging van het plangebied	7
2.2	Kenmerken van het plangebied	8
2.3	Beschrijving van het voornemen	8
3 Methode	9	
3.1	Bronnenonderzoek	9
3.2	Veldonderzoek	9
4 Resultaten	12	
4.1	Vogelrichtlijnsoorten	12
4.2	Nationaal beschermde soorten	18
4.3	Samenvatting aangetroffen voortplantings- en rustplaatsen	18
5 Effecten en vervolg	21	
5.1	Effecten	21
5.2	Vervolgstappen	21
6 Literatuur en bronnen	23	
B 1 Bijlage: vrijgestelde soorten provincie Drenthe	25	

1 | Inleiding

1.1 Aanleiding

Woonservice is van plan om woningen in Veenoord te slopen. Het betreft woningen aan de Middenweg 45 t/m 59, Trumanstraat 2 t/m 32, Abraham Kuyperstraat 1 t/m 8 en Kennedystraat 1 t/m 15.

Voor de ontwikkeling is een quickscan uitgevoerd om de aanwezigheid van beschermde soorten in beeld te brengen (Buro Bakker, 2019). Hieruit is naar voren gekomen dat de woningen toegankelijk zijn voor vleermuizen en daarmee potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Daarnaast zijn de woningen geschikt als nestplaats voor gierzwaluwen en huismussen.

Deze door de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde nesten en verblijfplaatsen worden mogelijk aangetast door de geplande werkzaamheden. Daarom is een ecologisch onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw uitgevoerd.

Dit rapport doet verslag van het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen en nestplaatsen van gierzwaluwen en huismussen. Het rapport geeft antwoord op de volgende vragen;

- Zijn er verblijfplaatsen van vleermuizen of nestplaatsen van huismus en/of gierzwaluw in de woningen aanwezig?
- Is er door het voornemen kans op overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Zijn er aan de hand van dit onderzoek vervolgstappen, zoals een ontheffingsaanvraag en mitigerende en compenserende maatregelen aan de orde?

1.2 Wettelijk kader

Per 1 januari 2017 zijn de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Boswet opgegaan in één nieuwe wet: de Wet natuurbescherming (Wnb). Hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming betreft het onderdeel soorten, voorheen de Flora- en faunawet.

In de Wet natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

1. Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1 - 3.4)
2. Habitatrichtlijnsoorten en soorten genoemd in de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 - 3.9)
3. Andere soorten (artikel 3.10 - 3.11; bijlage onderdeel A en B)

Onder de Flora- en faunawet is een lijst met 'jaarrond beschermde nesten' opgesteld, die ook onder de Wnb geldig is. Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, de zorgplicht (artikel 1.11) voor alle in het wild levende dieren.

Voor dit project is de provincie Drenthe het bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming en voor het verlenen van een eventuele ontheffing. De provincie Drenthe heeft voor de implementatie van de Wet natuurbescherming een verordening vastgesteld. Hierin is onder meer de lijst met vrijgestelde soorten te vinden.

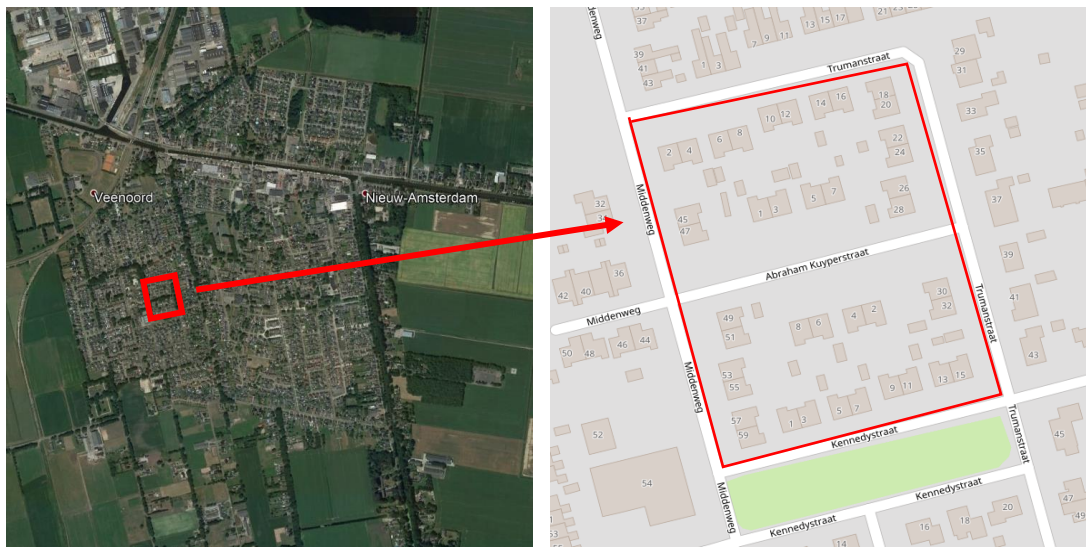
1.3 Leeswijzer

Het rapport is opgedeeld in verschillende hoofdstukken. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de geplande werkzaamheden (hoofdstuk 2). Daarbij zal ingegaan worden op de resultaten van de quickscan. Daarna zal de methode van het nader onderzoek besproken worden (hoofdstuk 3), gevolgd door de resultaten van het onderzoek (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 staan de conclusies samengevat en wordt geadviseerd over de benodigde vervolgstappen.

2 | Beschrijving project

2.1 Ligging van het plangebied

De woningen zijn gelegen in Veenoord, gemeente Emmen, in de provincie Drenthe. Het plangebied bestaat uit de woonblokken die op Figuur 1 staan aangegeven. Het betreft woningen aan de Trumanstraat, Abraham Kuiperstraat, Middenweg en Kennedystraat. Alle woningen zijn van hetzelfde soort lage twee-onder-een-kap woningen (zie Figuur 2). De woningen hebben een voortuin bestaand uit een grasveld en achtertuinen met schuurtjes.

Figuur 1 Ligging van het plangebied met de te slopen woningen in de rode omlijning.

Figuur 2 Impressie van het plangebied en de woningen

2.2 Kenmerken van het plangebied

Uit de quickscan (Buro Bakker, 2018) is gebleken dat de woningen potentieel geschikte verblijfplaatsen bevat voor de vleermuis, gierzwaluw en huismus. Tijdens het veldbezoek is de huismus ook in de omgeving van het plangebied waargenomen. Vleermuizen kunnen de spouw bereiken via de nokpan of kantpannen (zie Figuur 3). Daarnaast zijn er voor vleermuizen geschikte kieren gevonden onder het overstek bij Trumanstraat 1 en bij schuurtjes aan de Trumanstraat. De woningen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als zomer-, paar-, kraam- en winterverblijf.

Figuur 3 Geschikte invliegkans (in het rood) voor gierzwaluwen en vleermuizen in de woningen aan de Middenweg in Veenoord

2.3 Beschrijving van het voornemen

2.3.1 Doel

Het gaat om de sloop van in totaal 40 woningen. De woningen zijn 2-onder-1 kap woningen van hetzelfde type (zie Figuur 2). Het gaat om de adressen Middenweg 45 t/m 59, Trumanstraat 2 t/m 32 (enkel de even nummers), Abraham Kuiperstraat 1 t/m 8 en de Kennedystraat 1 t/m 15.

2.3.2 Werkzaamheden

De woningen worden gesloopt, waarna ze overgedragen worden aan de gemeente. De gemeente zal er vervolgens nieuwbouw gaan realiseren.

2.3.3 Planning

De planning is dat de sloop in 2020 uitgevoerd zal worden.

3 | Methode

3.1 Bronnenonderzoek

Uit bronnenonderzoek (NDFF) komt naar voren dat verschillende beschermde soorten in Veenoord voorkomen. Broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals de huismus en gierzwaluw komen voor in Veenoord. Er zijn geen vleermuiswaarnemingen bekend uit de bronnen, echter zijn soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger wel te verwachten in Veenoord. Dit zijn namelijk soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

3.2 Veldonderzoek

Huisumus

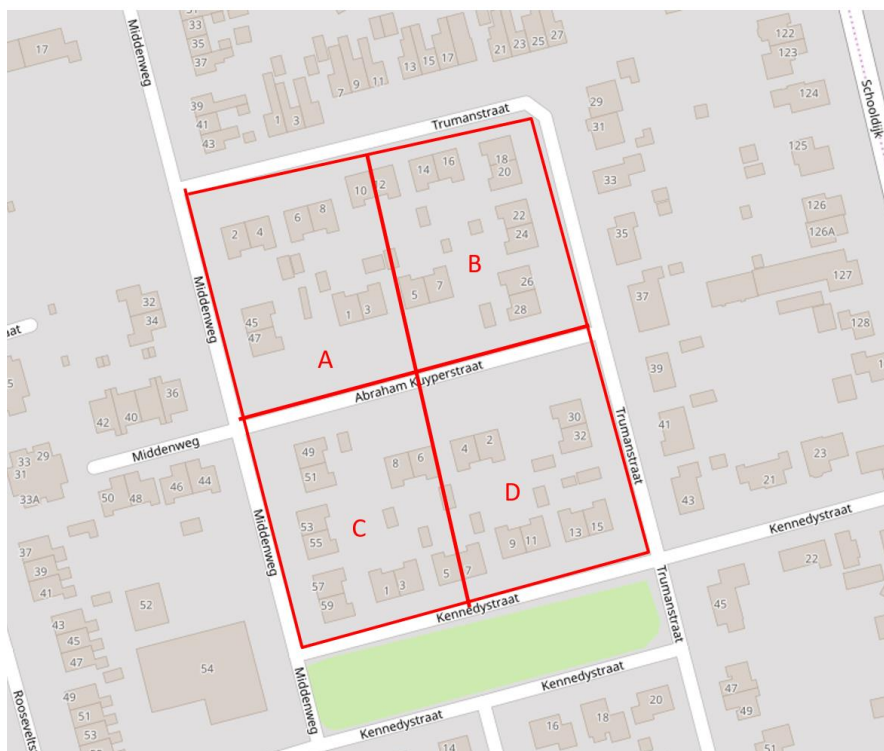
Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Huisumus van BIJ12 (2017). Binnen het plangebied zijn twee veldbezoeken gebracht in de periode van 1 april tot en met 15 mei. Daarbij zijn de woningen en de omgeving geobserveerd en is gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij de woningen. De waargenomen zingende mannetjes, de aanwezigheid van paartjes en/of nestbouw zijn daarbij genoteerd. Tabel 1 geeft een overzicht van de dagen waarop de verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 1 Data veldwerk en weersomstandigheden voor het onderzoek naar huismusnesten.

Ronde	Datum	Starttijd	Eindtijd	Temperatuur in °C	Windkracht in Beaufort	Neerslag	Bewolking
1	11 april	10:05	11:10	6	2	geen	onbewolkt
omgevings- check	11 april	11:11	13:10	7	2	geen	onbewolkt
2	7 mei	06:41	08:42	1	1	geen	1/8 ^{ste} bewolkt

Gierzwaluw

Het onderzoek naar gierzwaluwen is uitgevoerd volgens het Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 (2017). Het onderzoek vond plaats aan het begin van de avond; vlak voor zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in een opening onder de pannen waar te nemen. Onderzoek naar gierzwaluwen vond plaats in drie ronden gedurende de periode begin juni-half juli. Enkele rondes voor gierzwaluwen is gecombineerd met vleermuisonderzoek. Daarbij is die avond voor zonsondergang gestart met het onderzoek, zodat nog invliegende gierzwaluwen konden worden waargenomen. Het plangebied is opgedeeld in 4 deelgebieden, A tot en met D. Dit is weergegeven in Figuur 4. Tabel 2 geeft een overzicht van de dagen waarop de verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd.

Figuur 4 Indeling van het plangebied in deelgebied A t/m D.

Tabel 2 Data veldwerk en weersomstandigheden voor het onderzoek naar gierzwaluwnesten.

Ronde	Datum	Deelgebied	Zon onder	Starttijd	Eindtijd	Temperatuur in °C	Windkracht in Beaufort	Bewolking
1	20-05-19	A	21:34	20:34	23:34	14	2	geen
1	20-05-19	B	21:34	20:34	23:34	14	2	geen
1	20-05-19	C	21:34	20:34	23:34	14	2	geen
1	20-05-19	D	21:34	20:34	23:34	14	2	geen
2	18-06-19	A	22:03	21:03	00:03	22	2	geen
2	18-06-19	B	22:03	21:03	00:03	22	2	geen
2	18-06-19	C	22:03	21:03	00:03	22	2	geen
2	20-06-19	D	22:03	21:03	00:03	17	2	geen
3	01-07-19	A	22:03	21:03	23:03	18	2	geen
3	01-07-19	B	22:03	21:03	23:03	18	2	geen
3	01-07-19	C	22:03	21:03	23:03	18	2	geen
3	01-07-19	D	22:03	21:03	23:03	18	2	geen

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2017 met behulp van een Petterson D240X batdetector en digitale opnameapparatuur. Dit vleermuisonderzoek is door middel van een vijftal avond- of ochtendbezoeken in het zomerhalfjaar van 2019 (mei tot en met september) uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Dit betekent een temperatuur boven de 10 graden, droog weer en weinig wind. Tijdens het invallen van de duisternis en in de vroege ochtend is met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed konden worden waargenomen. Tabel 3 geeft een overzicht van de dagen waarop de verschillende onderzoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 3 Data veldwerk en weersomstandigheden voor het onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen.

Ronde	Datum	Projectdeel	Zon op/ onder	Begintijd	Eindtijd	Temperatuur in °C	Windkracht in Beaufort	Neerslag	Bewolking	Aantal personen
1	20-05-19	A + B + C + D	21:34	20:34	23:34	14	2	geen	bewolkt	4
2	18-06-19	A + B + C	22:03	21:03	00:03	22	2	geen	half bewolkt	3
2	20-06-19	D	22:03	21:03	00:03	17	2	geen	bewolkt	1
3	17-06-19	A + C	05:20	03:20	05:20	14	1	geen	helder	2
3	18-06-19	B + D	05:20	03:20	05:20	16	1	geen	half bewolkt	2
4	25-08-19	A + B	20:43	23:00	01:00	19	1	geen	helder	2
5	15-09-19	C + D	19:55	23:00	01:00	14	1	geen	licht bewolkt	2

4 | Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldwerk per soort(groep) besproken.

4.1 Vogelrichtlijnsoorten

4.1.1 Huismus

Plangebied

Aanwezigheid nesten

Er zijn geen nesten van de huismus aangetroffen, hoewel de kopgevels wel geschikt lijken. Ook is er tijdens het onderzoek nauwelijks huismusactiviteit waargenomen bij de woningen.

Overige elementen van de functionele leefomgeving

Schuil- en rustplaatsen in struiken, heggen, bomen

In het plangebied zijn enkele lage struiken aanwezig in de tuinen. De tuinen bestaan uit gras met hier en daar wat struikjes en beplanting. Deze kunnen als rust- en schuilplaats dienen. Verder is er groen aanwezig in de vorm van bomen en struiken in de plantsoenen om de woningen heen. Figuur 5 geeft een impressie van het aanwezige groen in de tuinen.

Figuur 5 *Impressie van groenelementen rond de woningen. Zandbaden en drinkwater*

Binnen het plangebied zelf zijn weinig geschikte plekken aanwezig voor de huismus om te zandbaden en te drinken. Langs de randen van de woningen zijn enkele plekken aanwezig met los zand, wat gebruikt kan worden als zandbad voor de huismus.

Foerageergebied

Binnen het plangebied kunnen de mussen voedsel vinden in de tuinen en in het openbaar groen, dat deels uit gazons bestaat. Op een grasveld bij de Middenweg en Trumanstraat zijn tijdens het veldbezoek ook enkele foeragerende huismussen waargenomen.

Binnen het plangebied zijn geen essentiële functies voor huismussen aanwezig.

Omgeving plangebied

Aanwezigheid nesten/potenties/geschiktheid

Buiten het plangebied is er meer activiteit aanwezig van de huismus. Daar is er sprake van een kleine lokale populatie van de huismus. Er zijn ook vele geschikte huizen (lage huizen, maar ook hogere rijtjes en twee onder 1 kap woningen) met groen. Bij de oneven nummers aan de Trumanstraat zijn meerdere huismuspaartjes waargenomen (Figuur 6). Rondom het plangebied is het leefgebied ge-

schikter doordat er tuintjes met groen en bomen aanwezig zijn. In Tabel 4 zijn de waarnemingen weergegeven van huismussen buiten het plangebied.

Figuur 6 Woningen aan de Trumanstraat waar huismusnesten gevonden zijn (rechterkant van de weg) en de woningen van het plangebied (linkerkant) waar geen nesten gevonden zijn en nauwelijks huismusactiviteit waargenomen is. Bron: Google maps

Tabel 4 Resultaten onderzoek huismussen buiten het plangebied

Aangetroffen nesten buiten plangebied				
Adres	Nr.	Aantal nesten	Afstand tot het plangebied (m)	Toelichting
Kennedystraat	14	2	46m	2 huismusmannetjes zingend op nok
Middenweg	50	1	55m	mannetje zingend op nok
Trumanstraat	1	2	22m	goot voorkant
Trumanstraat	3	2	22m	goot voorkant
Trumanstraat	5	2	22m	goot voorkant
Trumanstraat	7	1	25m	goot voorkant
Middenweg	25	1	175m	goot voorkant
Middenweg	8	1	200m	voorkant, zingend mannetje
Middenweg	20	1	100m	voorkant, zingend mannetje
Middenweg	33	1	100m	onder dakpannen, bij goot
Middenweg	41	1	30	goot achterkant
Middenweg	43	1	25m	achterzijde, zingend mannetje
Schooldijk	120	1	150m	voorzijde, zingend mannetje
Schooldijk	130	1	150m	zijkant, zingend mannetje
Trumanstraat	5	1	50m	voorkant, zingend mannetje
Trumanstraat	11	1	50m	voorkant goot, zingend mannetje
Trumanstraat	17	1	50m	voorkant, zingend mannetje
Rooseveltstraat	12	1	150m	voorkant, zingend mannetje
Eisenhowerstraat	20	1	200m	onder dakpannen, bij goot

Overige elementen van de functionele leefomgeving

In de directe omgeving van het plangebied zijn volop foerageermogelijkheden aanwezig voor de huismussen. Ook zijn er plekken om te zandbaden en te drinken aanwezig. De gazons in de plantsoenen en grazige bermen vormen geschikte foerageerplekken voor de huismussen. Er is veel opgaand groen aanwezig dat als rust- en schuilplaats kan dienen. In tuinen, bermen en plantsoenen zijn plekken om te zandbaden aanwezig. Voor drinkwater zijn de huismussen mogelijk afhankelijk van regenwaterplassen.

4.1.2 Gierzwaluw

Plangebied

Aanwezigheid nesten

Er zijn binnen het plangebied geen nesten van de gierzwaluw aangetroffen.

Omgeving plangebied

Aanwezigheid nesten/potenties/geschiktheid

Ook in de directe omgeving van het plangebied zijn er geen nesten van de gierzwaluw aangetroffen. Er is geen sprake van een populatie van de gierzwaluw in het plangebied en omgeving.

4.1.3 Overige broedvogels

Aanwezigheid nesten/potenties/geschiktheid

In de tuinen kunnen in de bomen en struiken algemene broedvogels tot broeden komen, zoals merel, vink, winterkoning en heggemus. Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied geen broedgevallen waargenomen van soorten die in en rond woningen kunnen broeden zoals kauw, spreeuw en huiszwaluw. Ook ontbreken bomen met holtes. Wel is er een koolmeesnest aangetroffen in een nestkast aan een boom bij de Abraham Kuypersstraat. Dit nest wordt door het voornemen niet verstoord, aangezien er geen bomen gekapt zullen worden.

Omgeving plangebied

In Tabel 5 zijn de waarnemingen van buiten het plangebied weergegeven. Buiten het plangebied zijn wel nesten aangetroffen van kauw, spreeuw en huiszwaluw.

Tabel 5 Overige waarnemingen buiten het plangebied

Adres	Nr.	Aantal nesten	Afstand tot het plangebied (m)	Soort	Toelichting
Troelstrastraat	11	1	130m	huiszwaluw	rest nest
Middenweg	35-37	2	55m	kauw	bij schoorstenen
Middenweg	37	1	60m	-	vogelmest aan kopgevel
Middenweg	ca. 39	1	40m	spreeuw	zingend op dak
Rooseveltstraat	30	1	150m	huiszwaluw	aan gevel

4.1.4 Gewone dwergvleermuis

Plangebied

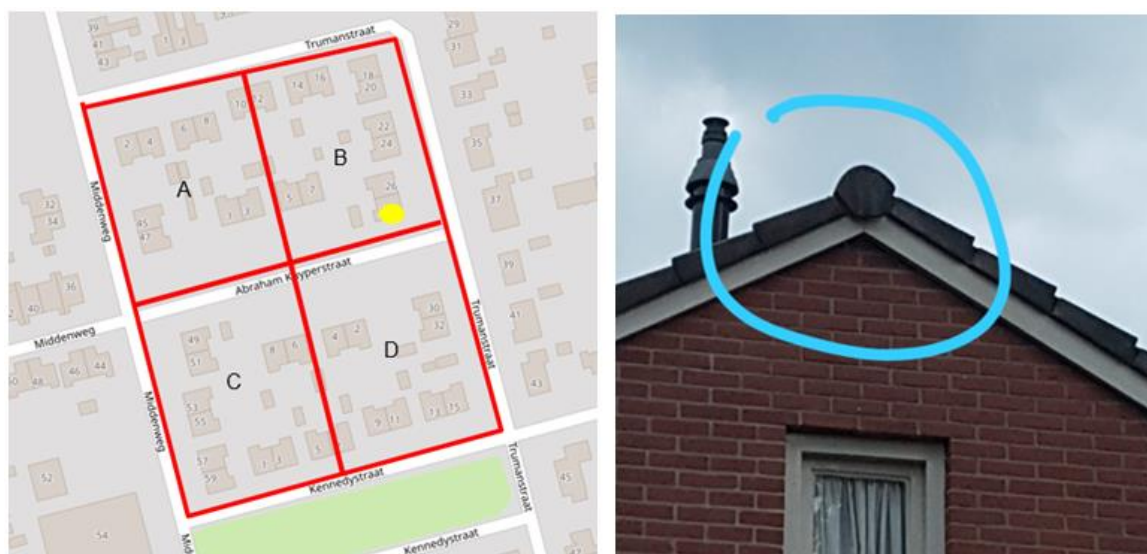
Aanwezigheid verblijfplaatsen

Er is een kraamverblijf aangetroffen van de gewone dwergvleermuis in de Trumanstraat 28 (zie Tabel 5 en Figuur 7). Daarnaast zijn er vijf paarverblijven van gewone dwergvleermuis geconstateerd (Figuur 8).

Vleermuizen gebruiken verblijfplaatsen als kraamverblijfplaats van begin mei tot half juli. De vrouwtjes hebben daarbij vaak meerdere plekken als kraamverblijf waar ze jaarlijks naar terugkeren. Mannetjes vleermuizen gebruiken paarverblijfplaatsen om vrouwtjes naar zich toe te lokken. Een paarverblijfplaats heeft een voortplantingsfunctie voor 1-10 dwergvleermuizen. Het verdwijnen van 5 paarverblijfplaatsen heeft dus een effect op een populatie van 5-50 dieren (BIJ12, 2017).

Tabel 6 Resultaten onderzoek vleermuizen

Datum	Adres	Nr.	Voor/achter	Soort	Type	Aantal dieren
18 en 20 juni	Trumanstraat	28	Nok zuidelijke gevel	Gewone dwergvleermuis	kraamverblijf	30+
25 augustus	Trumanstraat	2	Boven weg en rondom woning	Gewone dwergvleermuis	paarverblijf	1-10
25 augustus en 15 september	Trumanstraat	22	Boven weg en voor woningen	Gewone dwergvleermuis	paarverblijf	1-10
15 september	Abraham Kuyperstraat	3	Boven weg en rondom woningen	Gewone dwergvleermuis	paarverblijf	1-10
25 augustus en 15 september	Middenweg	55	Rondom woningen	Gewone dwergvleermuis	paarverblijf	1-10
25 augustus en 15 september	Trumanstraat	30	Rondom woningen	Gewone dwergvleermuis	paarverblijf	1-10

Figuur 7 Locatie van het kraamverblijf (gele stip) van de gewone dwergvleermuis in Veenoord. De dieren vlogen uit bij de nokpan (blauwe cirkel). Bron: Google maps.

Figuur 8 Paarverblijven gewone dwergvleermuis (rode sterren)

Overige elementen van de functionele leefomgeving

Essentieel foerageergebied

Binnen het plangebied ontbreekt belangrijk onmisbaar foerageergebied. Enkele luwe plekken in het plangebied zijn aanwezig en kunnen gebruikt worden als foerageerplek. Er zijn meerdere soortgelijke foerageerplekken aanwezig buiten het plangebied, zoals de groenstroken langs de woningen. Vleermuizen maken verder gebruik van groen-elementen in de stad zoals tuinen, bomenrijen, luwte van gebouwen en parken, die in de omgeving in ruime mate voorhanden zijn. Het plangebied maakt dus deel uit van een veel groter gebied waarin geschikt foerageergebied in ruime mate aanwezig is. Essentieel en onmisbaar foerageergebied is daarom niet aanwezig in het plangebied.

Essentiële vliegroutes

Essentiële vliegroutes, die verblijfplaatsen en foerageergebied verbinden, bestaan uit lijnvormige structuren, zoals bomenrijen en watergangen. Onder verschillende weersomstandigheden, bijvoorbeeld bij verschillende windsnelheden en windrichtingen, kunnen verschillende routes worden gebruikt. Soms zijn de vliegroutes niet aan een herkenbare lijnvormige structuur te relateren. Er vindt dan een diffuse verspreiding over de woonwijk en groengebieden plaats en er wordt gefoerageerd in tuinen, bomen, bij stedelijk groen, watergangen en dergelijke. Deze lijnvormige structuren zijn aanwezig in het onderzoeksgebied in de vorm van bomenrijen (Figuur 9), maar aangezien er geen bomen gekapt zullen worden, zal het niet beïnvloed worden door de sloopwerkzaamheden.

Figuur 9 *Bomenrij langs de woningen wat kan dienen als vliegroute voor vleermuizen.*

Omgeving plangebied

Aanwezigheid verblijfplaatsen

Buiten het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Verspreid over de wijk is er gelijke activiteit van paarroepende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Er zijn geen andere paarroepende soorten waargenomen.

Overige elementen van de functionele leefomgeving

Foerageergebied

In de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig op enkele luwe plekken, zoals groenstroken en plantsoenen (Figuur 10).

Figuur 10 *Plantsoen (rechts) naast het plangebied wat kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen.*

Vliegroutes

In de directe omgeving van het plangebied zijn verschillende bomenrijen aanwezig die als vliegroute kunnen dienen, zowel langs het plangebied (Figuur 9) als in de omgeving.

4.2 Nationaal beschermde soorten

Plangebied

Voorkomen

Overige waarnemingen die tijdens het onderzoek binnen het plangebied zijn gedaan zijn in Tabel 6 weergegeven. Er is een steenmarter waargenomen tijdens het veldonderzoek. Er wordt echter vanuit gegaan dat dit dier geen binding heeft met het plangebied. In de onderzochte woningen ontbreken openingen die een steenmarter toegang bieden tot potentiële verblijfplaatsen.

Tabel 7 Overige waarnemingen binnen het plangebied.

Adres	Nr.	Aantal nesten	Afstand tot het plangebied (m)	Soort	Toelichting
Trumanstraat	33-35	1	100m	steenmarter	vanaf straat tussen beide woningen door

4.3 Samenvatting aangetroffen voortplantings- en rustplaatsen

Tabel 8 geeft een samenvatting van de relevante soorten en de (essentiële) functies voor deze soorten binnen het plangebied. In Figuur 11 zijn de locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen weergegeven.

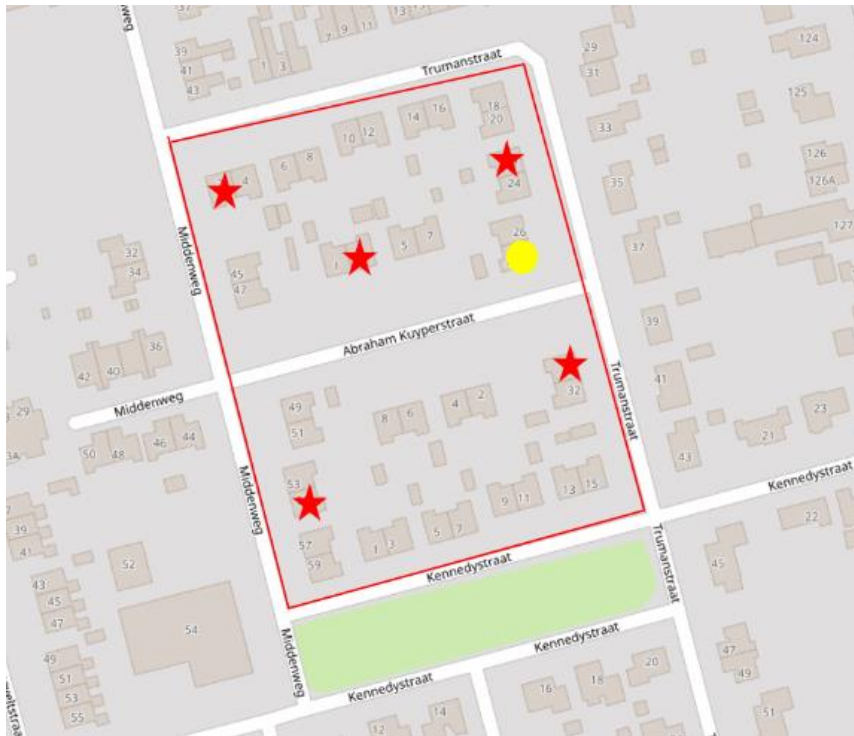
Binnen het plangebied zijn geen nest- of verblijfplaatsen van de huismus en gierzwaluw vastgesteld. Het groen in de tuinen kan functioneren als schuil- of rustplaats voor huismussen, maar dit is niet essentieel, omdat er geen broedpaartjes aanwezig zijn in het plangebied. Bovendien zijn in de plantsoenen voldoende alternatieven aanwezig.

De tuinen kunnen geschikte broedplekken bieden voor algemene broedvogels zoals merel, vink, winterkoning en heggemus. De tuinen worden niet door het voornemen beïnvloed. Mocht het toch nodig zijn om opgaand groen uit tuinen te verwijderen, bijvoorbeeld om steigers te kunnen plaatsen, dan dient dit buiten het broedseizoen te gebeuren.

Er is een kraamverblijf en vijf paarverblijven aangetroffen van de gewone dwergvleermuis. Hiervoor moet een ontheffing worden aangevraagd. Verder kunnen de gevels van de woningen als vliegroute dienen voor vleermuizen. Er zijn echter geschiktere vliegroutes aanwezig langs de boomsingels voor de woningen. Vliegroutes van vleermuizen worden dus niet door het voornemen beïnvloed.

Tabel 8 Samenvatting aangetroffen nesten/verblijfplaatsen en andere essentiële functies van het plangebied

Aanwezige beschermde soort i.h.k.v. de aanvraag	Essentiële functie(s) van het plangebied voor de soort	Aantal	Kritische periode voor de soort aanwezig in het plangebied
Gewone dwergvleermuis	Kraamverblijf in spouw	1	15 mei t/m 15 juli
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijven in woningen	5	15 augustus t/m 1 april

Figuur 11 Locaties aangetroffen kraamverblijf (gele stip) en territoria paarverblijf (rode sterren).

5 | Effecten en vervolg

5.1 Effecten

Huismus

Binnen het plangebied zijn nestlocaties van huismussen afwezig. Door de renovatie verliezen huismussen geen voortplantings- en rustplaatsen. Ook zullen er geen essentiële schuilplekken en foeraarplekken verloren gaan. Voor de huismus zijn daarom geen vervolgstappen nodig.

Gierzwaluw

Binnen het plangebied zijn nestlocaties van gierzwaluwen afwezig. Voor de gierzwaluw zijn daarom geen maatregelen nodig.

Vleermuizen

Binnen het plangebied is een kraamverblijf en zijn er vijf paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Hierom moet een ontheffing worden aangevraagd. In de volgende paragraaf zal hier verder op ingegaan worden.

5.2 Vervolgstappen

5.2.1 Ontheffing

Omdat er door de werkzaamheden een kraamverblijf en paarverblijven verloren gaan en verstoring kunnen optreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Provincie Drenthe is hiervoor het bevoegd gezag. In het activiteitenplan wordt beschreven welke maatregelen worden genomen om negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen. De maatregelen worden uitgewerkt in een mitigatieplan. De maatregelen bestaan meestal uit het uitvoeren van de werkzaamheden buiten de kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten en het realiseren van tijdelijke en permanente alternatieven, zoals kasten. Deze alternatieven moeten ruim voor de ingreep aanwezig zijn om dieren de kans te geven te wennen aan de nieuwe situatie. De gewenningsduur bedraagt afhankelijk van de soort en het type verblijfplaats ca. 1 maand tot 1 jaar.

In dit geval moeten alternatieven worden gerealiseerd voor de gewone dwergvleermuis. In onderstaande tabel zijn de voorwaarden voor tijdelijke maatregelen aangegeven. Idealiter wordt voor het kraamverblijf meteen geïnvesteerd in permanente maatregelen, omdat kraamkasten niet altijd effectief zijn. In overleg met de gemeente zal moeten worden bepaald wat de mogelijkheden zijn hiervoor.

Er zal een ontheffing moeten worden aangevraagd. Daarvoor dient een activiteitenplan te worden opgesteld, met daarin uitgewerkt de nodige mitigerende en compenserende maatregelen. Bevoegd gezag heeft na indiening van de aanvraag 13 weken om deze te beoordelen.

Tabel 9 Overzicht vereisten tijdelijke maatregelen voor de gewone dwergvleermuis

Soort	Type verblijf/nest	Benodigde tijdelijke maatregel	Minimale mitigatiefactor	Afstand tot plangebied (m)	Wanneer aanwezig (periode tot ingreep)
Gewone dwergvleermuis	Kraamverblijf	Kraamkast	1:4	Max. 50	1 kraamseizoen (15 mei-15 juli)
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijf	Kast/wandschaal	1:4	Max. 200	15 feb-15 augustus

5.2.2 Invulling zorgplicht

De zorgplicht (art. 1.11 Wet natuurbescherming) houdt in dat schade aan wilde planten en dieren zoveel, als redelijkerwijs mogelijk is, wordt voorkomen. Dit betekent dat de aanwezige verblijfplaatsen niet verstoord mogen worden. Daarnaast moet lichtverstoring zo veel mogelijk worden voorkomen. Dit kan gedaan worden door bouwlampen niet op de bomenrijen en verblijfplaatsen te richten.

6 | Literatuur en bronnen

- Buro Bakker (2018); Quicksan soorten Wet natuurbescherming sloop 76 woningen. Rapport P18221, Assen.
- Bij12 (2017); Kennisdocument gewone dwergvleermuis
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers, Haarlem.
- Nationale Databank Flora en Fauna. Geraadpleegd 2019
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Websites

- www.zoogdierverseniging.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
- www.googlemaps.nl

B 1 | Bijlage: vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris
meerkikker	Pelophylax ridibundus
middelste groene kikker/bastaard kikker	Pelophylax kl. esculentus
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
bunzing	Mustela putorius
dwergmuis	Micromys minutus
dwergspitsmuis	Sorex minutus
egel	Erinaceus europeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus

tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris

Colofon

Uitgevoerd door

Buro Bakker adviesburo voor ecologie

Stationsstraat 29c
Postbus 10034 | 9401 KW Assen
T 0592 - 313389 | info@burobakker.nl
www.burobakker.nl

Projectleiding

Rapportage

Kwaliteitscontrole

© Buro Bakker adviesburo voor ecologie
Gebruik en overname van gegevens alleen
toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren

Buro Bakker (2019); Nader onderzoek Veenoord, 2019.
Rapport P18353, Assen.

Foto's: Google maps en J. Koster